

Zó vind je snel wat je zoekt!

handige zoekhulpjes (zie ook de letterliniaal achter op het boek)

laptop — lcd

la

laptop (zeg: leptop; in België: laptop) **de** (meervoud laptops) kleine, draagbare computer met een scherm dat je dicht kunt klappen: *de accu van mijn laptop gaat wel vier uur mee*

las **1** **de** (meervoud lassen) plaats waar twee stukken aan elkaar gelast zijn: *het stuk ijzer is precies op de las afgebroken* **2** **werkwoord, verleden tijd van** **lezen**

lastig bijvoeglijk naamwoord **1** iets is lastig als de oplossing moeite kost: *dat is een lastig probleem* **2** **niemand** is lastig als hij vervelend doet: *een lastig kind*

Latijn **het taal van de oude Romeinen: een tekst in het Latijn** **ik ben aan het eind van mijn Latijn** ik ben helemaal uitgeput

voorbeeldzinnen staan schuingedrukt; met een zwarte stip ervoor staat er ook uitleg bij

trefwoorden zijn **vetgedrukt**

grammatica geven we weer met **blauwe letters**

meerdere woordsoorten krijgen een **vet en blauw cijfer**

met een pijl verwijzen we naar een ander woord, waar je meer informatie vindt

meerdere betekenissen krijgen een **vet en zwart cijfer**

Wil je meer weten? Lees dan de *Handleiding* op pagina's 6 en verder. Kijk je liever? Op [Youtube](#) vind je zes **korte filmpjes** met meer uitleg. Zoek op 'Prisma woordenboekentrainer'.

WELKOM BIJ HET PRISMA BASISWOORDENBOEK!

Dit woordenboek bevat een schat aan informatie over het Nederlands: ruim 17.000 woorden die Nederlanders en Belgen vaak gebruiken.

Je leest wat die woorden **betekenen**, maar ook hoe je ze **uitspreekt**. Je vindt de meervouden, vervoegingen en andere **grammatica**. Bij veel woorden staan **voorbeelden** van hoe je dat woord gebruikt in een zin. Er staan ook **spreekwoorden** en uitdrukkingen in het boek.

We hebben het Basiswoordenboek speciaal geschreven voor mensen die weinig ervaring hebben met woordenboeken. Voor **kinderen** van 10 tot 13 jaar en voor **volwassenen** die de taal nog **leren**, op school of met een cursus. We gebruiken zo veel mogelijk eenvoudige woorden en korte zinnen. Je vindt snel wat je zoekt, met **slimme hulpjes**, zoals het alfabet op de achterkant en zoekhulpjes op elke pagina. Bij het samenstellen hebben we dankbaar gebruikgemaakt van de adviezen van de Kidsweek-redactie.

Op de volgende bladzijden leggen we uit hoe je goed gebruik kunt maken van alles wat er in het woordenboek staat.

Wij hopen dat je met dit woordenboek het Nederlands beter leert begrijpen en gebruiken. Als je vragen of opmerkingen hebt, mail die dan naar info@prisma.nl. Alvast bedankt.

De Prisma redactie

HANDLEIDING

In een woordenboek zoek je eerst naar het **trefwoord**: het woord waarvan je iets wil weten. Wat betekent het, hoe spreek je het uit? Of: hoe gebruik je het in combinatie met andere woorden? Al die informatie vind je bij het trefwoord.

Let op: in een woordenboek vind je altijd de 'vaste' vorm van een woord. Daarmee bedoelen we dat je bijvoorbeeld niet moet zoeken naar het woord *bladen*, maar naar het enkelvoud, *blad*. En ook de werkwoordsvorm *droomde* zul je niet als trefwoord vinden, maar wel het hele werkwoord, *dromen*. Wil je weten wat *baldadige relschoppers* zijn, dan zoek je bij *baldadig*.

Vind het trefwoord dat je zoekt in drie snelle stappen

1) Op de achterkant van het boek zie je aan de rand het hele alfabet staan. De letters vallen samen met de blauwe markeringen op de zijkant. Zo weet je meteen waar alle trefwoorden met bijvoorbeeld een S beginnen.

2) Aan de rand van elke pagina zie je de eerste twee letters van het eerste trefwoord op die pagina in een blauw vakje. Zo kun je snel zoeken door die letters, bijvoorbeeld van SA tot en met SY.

3) Bovenaan iedere pagina staan in blauwe letters het eerste en het laatste trefwoord van die pagina. Zo zie je snel of je jouw trefwoord op die pagina kunt vinden.

*De trefwoorden zijn **vet** gedrukt en staan in alfabetische volgorde*

De woorden die beginnen met een a vind je aan het begin van het boek, vlak na de cijferwoorden. De woorden die beginnen met een z staan aan het eind. Dus *aap* komt vóór *beer* en *lol* komt vóór *mol*. *Binnenkort* komt vóór *binnenland* en *grot* komt vóór *gruis*.

Soms zie je twee trefwoorden meteen achter elkaar. Die staan dan in het alfabet al vlak bij elkaar en betekenen hetzelfde. Bijvoorbeeld:

armoede, armoede
doeg, doeï

Let op: Soms hebben woorden alleen de klemtoon op een andere plek. Dan staan ze apart onder elkaar:

doorlopen
doorlopen

En sommige woorden schrijf je hetzelfde, maar je spreekt ze anders uit. Ook dan staan ze apart onder elkaar, met een blauw cijfertje erachter:

rap¹ (zeg: rap)
rap² (zeg: Rep)

Klemtoon geven we aan met onderstreping

De letter of letters die je met nadruk uitspreekt, waarop dus de klemtoon ligt, hebben we onderstreept:

bedelen
informatiettechnologie

Als we van een woord ook de uitspraak aangeven, dan vind je daar ook de klemtoon. Hieronder lees je hoe we de uitspraak aangeven.

Uitspraak geven we aan met (zeg: ...)

Van veel woorden weet je natuurlijk wel hoe je ze uitspreekt, maar sommige woorden hebben een vreemde uitspraak, die anders is dan je verwacht. Bij die woorden geven we zo aan hoe je ze uitspreekt:

ace (zeg: ees)
viral (zeg: vjɹɹɹl)

Voor sommige klanken hebben we speciale tekens of een combinatie van tekens die de uitspraak aangeven. Dat zijn deze:

a: de *a* van *kat*, maar dan lang aangehouden, zoals in *darts*
e: de *e* van *bed*, maar dan lang aangehouden, zoals in *fair*
i: de *i* van *wit*, maar dan lang aangehouden, zoals in *logeren*
ie: de *ie* van *fiets*, maar dan lang aangehouden, zoals in *deal*
o: de *o* van *hond*, maar dan lang aangehouden, zoals in *zone*
u: de *u* van *put*, maar dan lang aangehouden, zoals in *shirt*

ä de *a* van *kat*, maar dan door je neus uitgesproken, zoals in *croissant*
õ de *o* van *hond*, maar dan door je neus uitgesproken, zoals in *chanson*
ə de *u* van *put*, maar dan met minder toon, zoals de *e* in *varen* of *haren*

G de zachte *g*, zoals in het Engelse *goal*
R de zachte *r*, zoals in het Engelse *fair*
θ de th-klank zoals in het Engelse *goth*

Met al die tekens moet je soms even goed lezen hoe je het woord precies uitspreekt, bijvoorbeeld bij *e:RfRa:jə(R)*. Maar met de regels van hierboven kun je zien dat het gaat om een *airfryer*.

*Woordsoorten en andere grammatica
zijn gedrukt in blauwe letters*

Bij zelfstandige naamwoorden geven we in het **blauw** aan of het een de- of het-woord is, en we geven aan wat het meervoud is:

ananas de (meervoud ananassen)

Bij werkwoorden geven we aan wat de verleden tijd en het voltooid deelwoord is, met het hulpwerkwoord erbij:

roepen werkwoord (riep, heeft geroepen)

Van veel onregelmatige werkwoorden, zoals *brengen*, hebben we de verleden tijd en het voltooid deelwoord ook als trefwoord opgenomen. Daarachter verwijzen we met een pijl naar de hoofdvorm van het werkwoord:

bracht werkwoord, verleden tijd van → **brengen**
gebracht werkwoord, voltooid deelwoord van → **brengen**

Andere woordsoorten

Ook andere woordsoorten geven we in het blauw aan, bijvoorbeeld:

desnoods bijwoord
hoera tussenwerpsel

*Meerdere woordsoorten geven we aan
met blauwe, vette nummers*

Als een trefwoord meer dan één woordsoort heeft, dan geven we elke woordsoort aan met een blauw, vet nummer:

permanent 1 bijvoeglijk naamwoord ... **2 de** (meervoud permanenten) ...

*Meerdere betekenissen geven we aan
met zwarte, vette nummers*

Als een trefwoord meer dan één betekenis heeft, dan geven we elke betekenis een vet, zwart nummer:

attent 1 oplettend, opmerkzaam **2** vriendelijk en beleefd

Meer info over een betekenis staat (tussen haakjes)

Als we kort al iets meer willen uitleggen over de betekenis van een woord, dan zetten we dat (tussen haakjes):

balken (van een ezel) 'ia' roepen

Tussen haakjes vermelden we bijvoorbeeld ook dat een woord losjes wordt gebruikt en niet plechtig:

vet (informeel) super, geweldig

of dat het alleen in België wordt gebruikt:

keikop (in België) eigenwijs en koppig persoon

Voorbeeldzinnen, met of zonder een ● bolletje

Een voorbeeldzin helpt soms om de betekenis nog duidelijker te krijgen:

nogmaals nog een keer: *toen ik het nogmaals probeerde, lukte het wél*

Als we de voorbeeldzin zelf willen uitleggen, dan zetten we er een ● bolletje voor:

noot ● *veel noten op je zang hebben* veel eisen stellen

Ook spreekwoorden en vaste uitdrukkingen staan achter een ● bolletje

oefening het oefenen ● *oefening baart kunst* als je genoeg oefent, leer je het wel

Een pijltje → verwijst naar een ander woord

Als we op een andere plek meer informatie hebben over een woord, verwijzen we daarnaar met een pijl. Meestal gaat het om een onregelmatig werkwoord:

deed verleden tijd van → **doen**

gedaan voltooid deelwoord van → **doen**

Vaak gaat het ook om de vrouwelijke vorm van een woord:

actrice vrouwelijke vorm van het woord → **acteur**

Maar soms ook om spelling, een afkorting of iets anders:

blouse → **bloes**

pws → **profielwerkstuk**

Eskimo → **Inuit**

Over gender, diversiteit en inclusiviteit

De samenstellers van dit woordenboek volgen de levendige discussies over gender, diversiteit en inclusiviteit op de voet en doen hun best om die te weerspiegelen in de Prisma woordenboeken. Ze hebben honderden definities en voorbeeldzinnen aangepast en waarschuwingen geplaatst bij woorden die vaak als kwetsend worden ervaren.

0-9

0.0-biertje *het* (meervoud 0.0-biertjes) biertje zonder alcohol

1 aprilgrap *de* (meervoud 1 aprilgrappen) grap op 1 april, een speciale dag waarop veel mensen elkaar voor de gek houden

3D (zeg: drie-dee) *bijvoeglijk naamwoord* driedimensionaal; met 3D kun je een platte afbeelding of film ervaren alsof deze diepte heeft: *met een speciale 3D-bril kun je 3D-films met diepte zien*

06-nummer *het* (meervoud 06-nummers) mobiel telefoonnummer, zoals 06-12345678

0.0-biertje-aanbesteden

A

a (zeg: aa) **1** *de* (meervoud a's) **1** eerste letter van het alfabet • *wie a zegt, moet ook b zeggen* als je aan iets begint, moet je het ook afmaken • *dat verhaal is van a tot z* gelogen het is helemaal gelogen **2** (in muziek) **toon:** *kun jij een hoge a spelen op je trompet?* **2** *voorvoegsel 1 niet* • amuzikaal niet muzikaal • *asociaal* niet sociaal **2** (met een hoofdletter) van de beste kwaliteit: *A-merk*

à *voorzetsel 1 van elk* • *zes toegangskaarten à tien euro* zes kaartjes die elk tien euro kosten **2** *tot* • *zo'n fiets kost driehonderd à vierhonderd euro* zo'n fiets kost tussen driehonderd tot vierhonderd euro

A4'tje *het* (meervoud A4'tjes) vel papier van 21 centimeter breed en 29,7 centimeter lang

aagje *het* (meervoud aagjes) • *een nieuwsgierig aagje* iemand die erg nieuwsgierig is

aaien *werkwoord* (aaide, heeft geaaid) **zachtjes** je hand over iemand of iets bewegen: *het meisje aait haar hond*

aal *de* (meervoud alen) glibberige vis die op een slang lijkt

aalbes *de* (meervoud aalbessen) kleine ronde bes die aan een struik groeit

aalscholver *de* (meervoud aalscholvers) zwarte watervogel die vis eet en die een lange gebogen snavel heeft

aambeeld *het* (meervoud aambeelden) zwaar ijzeren werkblok van een smid

aambeel *de* (meervoud aambeien) knobbel bij de anus waardoor zitten of naar de wc gaan pijn doet: *veel mensen hebben soms last van aambeien*

aan 1 *voorzetsel 1 bij, op, in een plaats:* *een foto aan de muur; Krimpen aan de Rijn; we wonen aan zee* **2** *naar een plaats toe, heen:* *de vissers gingen aan land; aan tafel gaan* **3** *met meewerkend voorwerp:* *ik gaf een boek aan mijn broer* **4** *door, vanwege:* *aan een ziekte lijden* **5** *wat betreft:* *een gebrek aan vitamines* **6** *bezig met:* *aan het werk zijn* **2** *bijvoeglijk naamwoord* in werking: *de laptop staat aan; de kachel is aan* • (uitdrukking) *er is niets aan* het is saai en vervelend; het is heel makkelijk • (in België) (uitdrukking) *er is niets van aan* het is helemaal niet waar

aanbellen *werkwoord* (belde aan, heeft aangebeld) op de deurbel van een huis drukken: *toen ik aanbelde, werd er direct opengedaan*

aanbesteden *werkwoord* (besteedde aan, heeft aanbesteed) bedrijven uitnodigen om een prijs te noemen voor een werk dat een van hen mag uitvoeren: *de gemeente heeft de aanleg van de nieuwe ringweg aan meerdere wegenbouwers*

aa aa

aanbetalen-aandrag

aanbesteed

aanbetalen *werkwoord* (betaalde aan, heeft aanbetaald) **alvast een deel betalen** van wat je hebt gekocht, nog voordat je het product hebt gekregen

aanbetaling *de* (meervoud aanbetalingen) gedeelte van het bedrag dat je alvast betaalt voor een aankoop; de rest moet je later nog betalen: *voor mijn nieuwe laptop moest ik een aanbetaling doen van honderd euro*

aanbevelen *werkwoord* (beval aan, heeft aanbevolen) **zeggen dat iets of iemand erg goed is:** *ik kan je die film erg aanbevelen* • *ik houd me aanbevelen voor die antieke klok* als u die klok wegdoet, zou ik hem graag willen hebben

aanbidden *werkwoord* (aanbad, heeft aanbeden) erg bewonderen of vereren, erg van iemand houden: *die zangeres wordt door duizenden fans aanbeden*

aanbieden *werkwoord* (bood aan, heeft aangeboden) **iemand zeggen dat die iets mag hebben:** *dat bedrijf heeft me een baan aangeboden* • *mag ik u een kopje koffie aanbieden?* wilt u een kopje koffie? • *een auto te koop aanbieden* een auto proberen te verkopen

aanbieder *de* (meervoud aanbieders) bedrijf dat een dienst of een product aanbiedt (bijvoorbeeld internet of elektriciteit)

aanbieding *de* (meervoud aanbiedingen) iets dat je tijdelijk voor een lagere prijs kunt kopen dan normaal: *bij de supermarkt is deze week de cola in de aanbieding*

aanblijven *werkwoord* (bleef aan, is aangebleven) **doorgaan met je baan, geen ontslag nemen:** *de minister bleef aan, ondanks alle kritiek die hij kreeg*

aanblik *de 1* het kijken naar iets of het zien van iets: *bij de aanblik van al dat eten, kreeg ik honger* **2** *dat wat je ziet:* *het dorp bood na de overstroming een trieste aanblik*

aanbod *het 1* dat wat je aanbiedt, wat je wil doen • *ik wilde hun wel wegbrengen, maar ze sloegen mijn aanbod af* ze zeiden dat ik dat niet hoefde te doen **2** *dat wat er te koop is, de producten of diensten die worden aangeboden:* *het aanbod aan mobiele telefoons is groot*

aanboren *werkwoord* (boorde aan, heeft aangeboord) **doordringen tot een bron van aardolie, gas en dergelijke:** *olie aanboren* • *een ander onderwerp aanboren* over iets anders beginnen te praten

aanbouw *de 1* als iets in aanbouw is, dan zijn mensen bezig om het te bouwen **2** nieuw stuk van een gebouw dat je aan een bestaand gebouw bouwt

aanbranden *werkwoord* (brandde aan, is aangebrand) eten brandt aan als je het te heet

of te lang bakt; dan verbrandt het en gaat het vastzitten aan de bodem van de pan: *de aardappels zijn aangebrand*

aanbreken **1** *werkwoord* (brak aan, is aangebroken) **beginnen:** *de dag breekt aan*

2 *werkwoord* (brak aan, heeft aangebroken) **beginnen iets te gebruiken, een verpakking openmaken en iets van de inhoud nemen:** *mogen we dit pak koekjes aanbreken?*

aanbrengen *werkwoord* (bracht aan, heeft aangebracht) **op een bepaalde plaats brengen:** *vandaag zijn er nieuwe dakpannen aangebracht op het dak; de actrice bracht rouge aan op haar wangen* • *de leraar heeft veel wijzigingen in mijn tekst aangebracht* hij heeft veel in de tekst veranderd

aandacht *de* als je aandacht hebt voor iets, let je goed op: *de kinderen luisterden met aandacht naar het verhaal* • *schenk maar geen aandacht aan hem* let maar niet op hem

aandachtig *bijvoeglijk naamwoord* als je aandachtig bent, let je goed op: *aandachtig luisteren* naar wat iemand zegt

aandeel *het* (meervoud aandelen) **1** je hebt een aandeel in iets, als je daaraan meewerkt: *Hanny heeft een groot aandeel in de werkzaamheden gehad* **2** *document waarmee je bewijst dat je voor een klein deel eigenaar bent van een bedrijf, samen met anderen; je kunt aandelen kopen en verkopen op de beurs:* *ik bezit 14 procent van de aandelen van Ajax*

aandeelhouder *de* (meervoud aandeelhouders) iemand die aandelen van een bedrijf bezit **aandenken** *het* (meervoud aandenkens) iets dat je herinnert aan een gebeurtenis of een persoon: *deze ketting is een aandenken aan mijn oma*

aandikken *werkwoord* (dikte aan, heeft aangedikt) **overdrijven:** *de media dikten het verhaal over de rellen nog eens flink aan*

aandoen *werkwoord* (deed aan, heeft aangedaan) **1** aantrekken: *doe je jas aan* als je naar buiten gaat **2** *aanstellen, in werking stellen:* *wie wil het licht even aandoen?* **3** *even bezoeken:* *het schip deed veel havens aan tijdens de reis* **4** als je iemand iets aandoet, dan doe je iets slechts waarmee je die persoon veel pijn of ellende bezorgt: *ik voel geen wrok meer om het leed dat je mij hebt aangedaan*

aandoening *de* (meervoud aandoeningen) kwaal, ziekte: *hij heeft een aandoening aan zijn nieren*

aandoenlijk *bijvoeglijk naamwoord* ontroerend: *Lotte heeft een aandoenlijk gedichtje geschreven*

aandrag *de 1* gevoel dat je iets zou willen doen: *hij voelde een sterke aandrag om weg te rennen* **2** als je aandrag uitoeft, vraag je iemand iets met grote nadruk: *op aandrag van mijn ouders ging ik op zangles* • *aandrag*

hebben moeten poepen

aandrijven *werkwoord* (dreef aan, heeft aangedreven) **iets laten bewegen of werken:** *de auto wordt aangedreven door een elektrische motor*

aandringen *werkwoord* (drong aan, heeft aangedrongen) **met grote nadruk vragen:** *mijn tante drong erop aan dat ik naar de kapper ging*

aanduiden *werkwoord* (duidde aan, heeft aangeduid) **ongeveer beschrijven, duidelijk maken:** *de ober duidde mij aan waar de wc was*
aanduiding *de* (meervoud aanduidingen) **een teken of gebaar waarmee je iets duidelijker maakt:** *we kregen een vage aanduiding waar we heen moesten*

aandurven *werkwoord* (durfde aan, heeft aangedurfd) **1 de moed hebben iets te ondernemen:** *ik durf het wel aan om een eigen bedrijf te beginnen* **2 als je iemand aandurft, durf je wel een strijd met hem te beginnen, omdat je denkt dat je even sterk of sterker bent**

aaeneen *bijwoord* **1** aan, bij of op elkaar: *de mensen stonden dicht aaeneen* **2** zonder pauze: *twee dagen aaeneen*

aaeneengesloten (zeg: aaneen-gesloten) *bijvoeglijk naamwoord* **zonder openingen of onderbrekingen:** *een aaeneengesloten periode van vier weken*

aaeneenschakeling *de* (meervoud aaeneenschakelingen) **een aantal van iets achter elkaar** • *het project was een aaeneenschakeling van mislukkingen er waren veel mislukkingen na elkaar*

aanfluiting *de* **bespottelijke vertoning, iets wat van zo'n slechte kwaliteit is dat het belachelijk is:** *dat concert was een aanfluiting*

aangaan (zeg: aan-gaan) *werkwoord* (ging aan, is aangegaan) **1** als iets je niet aangaat, dan heb je er niets mee te maken; je wil of je mag je er niet mee bemoeien: *jullie problemen gaan mij niet aan* **2** (in Nederland) **iets gaan doen** • *een huwelijk aangaan met iemand trouwen*

aangeboren (zeg: aan-gæbo:ræn) *bijvoeglijk naamwoord* **bij de geboorte al aanwezig:** *de voetballer bleek een aangeboren hartafwijking te hebben*

aangedaan (zeg: aan-gædaan) *bijvoeglijk naamwoord* **ontroerd:** *ik was aangedaan door het zielige verhaal*

aangelegenheid (zeg: aan-gælēgənheid) *de* (meervoud aangelegenheden) **zaak:** *dit is een serieuze aangelegenheid*

aangaenaam (zeg: aan-ganaam) *bijvoeglijk naamwoord* **prettig:** *de fleecedeken gaf een aangenaam warm gevoel* • *aangenaam kennis te maken ik vind het fijn dat ik u leer kennen*

aangeschoten (zeg: aan-gæschootən) *bijvoeglijk*

naamwoord **1** geraakt door een kogel, maar niet dodelijk getroffen: *een aangeschoten hert* • *aangeschoten wild* **een wild** **dier dat is geraakt door een kogel; een persoon die niet goed meer kan werken omdat mensen geen vertrouwen meer in hem of haar hebben** **2** **een beetje dronken:** *de leraar was een beetje aangeschoten op het schoolfeest*

aangeschreven (zeg: aan-gæschreevən) *bijvoeglijk naamwoord* **als iets of iemand goed aangeschreven staat, denken veel mensen er positief over:** *de aannemer stond goed aangeschreven, maar hij heeft veel fouten gemaakt bij de verbouwing*

aangeslagen (zeg: aan-gæslaagən) *bijvoeglijk naamwoord* **teleurgesteld, ontmoedigd:** *Martijn was aangeslagen door de dood van zijn cavia*

aangetekend (zeg: aan-gæteekənd) *bijvoeglijk naamwoord* **als je iets aangetekend verstuurt, gaat de post er extra zorgvuldig mee om: waardevolle spullen kun je het beste aangetekend versturen**

aangeven (zeg: aan-geevən) *werkwoord* (gaf aan, heeft aangegeven) **1** iets geven zodat iemand het kan pakken: *geef mij de pindakaas even* **aan** **2** **duidelijk maken:** *kun je ook aangeven waarom je niets zo boos werd?* • (in België) *dat zou je hem niet aangeven* **dat verwacht je niet van hem** **3** **bij de politie melden dat er een misdrijf is gepleegd:** *heb je al bij de politie aangegeven dat je fiets is gestolen?* • *zich(zelf) aangeven* **naar de politie gaan en je melden als de dader**

aangewezen (zeg: aangəweezən) *bijvoeglijk naamwoord* **meest geschikt:** *jij bent de aangewezen persoon om mijn werkstuk na te kijken, met jouw taalgevoel* **2** **afhankelijk:** *de vluchtelingen waren aangewezen op hulp van het Rode Kruis* **3** (in België, plechtig) **nuttig of wenselijk:** *het is aangewezen dat er in elk klaslokaal een set woordenboeken komt*

aangezien (zeg: aan-gæzien) *voegwoord* **omdat: u krijgt een bekeuring, aangezien u door rood reed**

aangifte (zeg: aan-giftə) *de* (meervoud aangiften of aangiftes) **als je aangifte doet van een inbraak, dan meld je bij de politie dat er is ingebroken**

aangrijpen (zeg: aan-grijpən) *werkwoord* (greep aan, heeft aangegrepen) **1** **veel indruk maken en verdrietig maken:** *de dood van mijn hond heeft me sterk aangegrepen* **2** **als je de gelegenheid aangrijpt, maak je er gebruik van: mijn zus kwam toevallig langs en ik greep de gelegenheid aan om te vragen of ze me wilden helpen**

aangrijpend (zeg: aan-grijpənd) *bijvoeglijk naamwoord* **iets dat aangrijpend is, ontroert jou en maakt veel indruk:** *ik vond Bambi een aangrijpende film*

aanhalen *werkwoord* (haalde aan, heeft

aa	aa
----	----

aangehaald) **1** **strelen, aaien:** *die hond wil graag aangehaald worden* **2** **iemand citeren, zeggen wat die persoon al eerder heeft gezegd:** *de leraar haalde een uitspraak van een bekende voetballer aan*

aanhalig *bijvoeglijk naamwoord* **je bent aanhalig als je het fijn vindt om iemand te knuffelen of zelf geknuffeld te worden:** *onze poes is erg aanhalig*

aanhalingstekens *het* (meervoud aanhalingstekens) **leestekens ("..." of '...')** **dat je gebruikt om aan te geven wat iemand heeft gezegd, zoals in deze zin:** *'het wordt tijd voor een nieuwe toverstaf', zei Malfidus tegen Ron*
aanhang *de* **1** **de aanhangers van iemand of iets:** *de aanhang van Ajax floot de scheidsrechter uit* **2** **de partner van iemand:** *komen jullie op ons feestje? aanhang is ook welkom!*

aanhanger *de* (meervoud aanhangers) **1** **volgeling:** *de aanhangers van een politieke partij* **2** **aanhangwagen**

aanhangig *bijvoeglijk naamwoord* **als je een zaak aanhangig maakt, dan begin je daar een rechtszaak over, zodat de rechter kan beslissen wie gelijk heeft**

aanhangwagen *de* (meervoud aanhangwagens) **kar die achter een auto kan worden gehangen om spullen in te vervoeren**

aanhankelijk *bijvoeglijk naamwoord* **je bent aanhankelijk als je snel aan anderen gehecht raakt:** *Louise is een aanhankelijke kleuter*

aanhebben *werkwoord* (had aan, heeft aangehad) **als kleding dragen:** *ik had een zwarte broek aan*
aanhef *de* **de eerste woorden van een brief of de eerste klanken van een muziekstuk:** *'Mijn liefste', luidde de aanhef van de brief*

aanheffen *werkwoord* (hief aan, heeft aangeheven) **beginnen met:** *een lied aanheffen*

aanhoren *werkwoord* (hoorde aan, heeft aangehoord) **luisteren naar: we moesten een uur lang die discussie aanhoren** • *deze muziek is niet om aan te horen* **deze muziek is erg leuk**

aanhouden *werkwoord* (hield aan, heeft aangehouden) **1** **iemand laten stoppen en aanspreken:** *we hielden een voorbijganger aan om de weg te vragen* **2** **een verdachte persoon oppakken en meenemen naar het politiebureau** **3** **voortduren:** *het slechte weer houdt maar aan*

aanhoudend *bijvoeglijk naamwoord* **de hele tijd, steeds:** *het regent aanhoudend*

aanhouder *de* (meervoud aanhouders) **iemand die volhoudt:** *de aanhouder wint*

aankaarten *werkwoord* (kaartte aan, heeft aangekaart) **als je een probleem aankaart, dan breng je het probleem naar voren om het te bespreken**

aankijken *werkwoord* (keek aan, heeft aangekeken) **in de ogen kijken:** *Eva keek mij strak aan* • *we zullen het nog eens aankijken* **we wachten nog even af en nemen nog geen beslissing** • *iemand op iets aankijken* **denken dat iemand iets slechts heeft gedaan en hem dat kwalijk nemen**

aanklacht *de* (meervoud aanklachten) **beschuldiging** • *een aanklacht tegen iemand indienen* **bij de politie** **bij de politie melden dat iemand iets heeft misdaan**

aanklampen *werkwoord* (klampte aan, heeft aangeklampt) **iemand op een vervelende manier tegenhouden om iets te vragen**

aankleden *werkwoord* (kleedde aan, heeft aangekleed) **1** **kleren aandoen:** *heb je je al aangekleed?* **2** **versieren:** *je hebt je kamer leuk aangekleed met die lampjes*

aanklikken *werkwoord* (klikte aan, heeft aangeklikt) **iets selecteren op een beeldscherm door met de muis de cursor op die plek te zetten en op de muisknop te drukken**

aankloppen *werkwoord* (klopte aan, heeft aangeklopt) **1** **aan de deur kloppen** **2** **contact met iemand opnemen en om hulp vragen:** *toen ik geld nodig had, klopte ik aan bij mijn broer*

aanknopingspunt *het* (meervoud aanknopingspunten) **iets wat dient als begin voor iets nieuws, iets waar je op verder kunt gaan:** *de vingerafdruk vormt een belangrijk aanknopingspunt in het onderzoek*

aankomen *werkwoord* (kwam aan, is aangekomen) **1** **daar komen waar je heen wil zijn, arriveren:** *'s middags kwamen wij bij ons vakantiehuisje aan* **2** **als je iets ziet aankomen, dan verwacht je dat het gaat gebeuren:** *je kon dat ongeluk al zien aankomen* **3** • *ergens aankomen* **iets aanraken:** *je mag kijken, maar je mag niet aan het schilderij komen* **4** **dikker worden:** *ik ben twee kilo aangekomen* **5** ... **erop** • *nu komt het erop aan nu is het moment waarop het moet gebeuren* • *de demonstranten overtraden de regels en lieten het erop aankomen dat de politie ze arresteerde* **ze deden het expres om de politie tot arrestatie uit te lokken**

aankomst *de* **het aankomen op een plaats, moment waarop je aankomt:** *na aankomst op het station gingen we iets drinken*

aankondigen *werkwoord* (kondigde aan, heeft aangekondigd) **bekendmaken dat iets zal gebeuren:** *de leraar kondigde zijn afscheid aan* • *de presentator kondigt de zangeres aan* **hij vertelt aan het publiek dat de zangeres nu gaat optreden**

aankoop *de* (meervoud aankopen) **1** **het kopen:** *bij aankoop van drie flessen krijg je korting* **2** **iets dat je hebt gekocht:** *die racefiets was een dure aankoop*

aankunnen *werkwoord* (kon aan, heeft aangekund) **als je iemand of iets aankunt, ben je er sterk genoeg voor: veel werk aankunnen**
aanleg *de talent: Bart heeft aanleg voor muziek*
 • Pieter heeft aanleg om dik te worden hij wordt snel dik

aanleggen *werkwoord* (legde aan, heeft aangelegd) **1 maken, bouwen: ze leggen hier een rotonde aan** **2 aan wal gaan liggen: het schip legde aan in de haven van Antwerpen** **3 ... met als je het met iemand aanlegt, dan begin je een vriendschap of relatie met die persoon: zij heeft het aangelegd met de beste vriend van haar man**

aanleiding *de (meervoud aanleidingen) gebeurtenis die een andere gebeurtenis tot gevolg heeft: die bomaanslag was de aanleiding tot een oorlog*

aanlengen *werkwoord* (lengde aan, heeft aangelengd) **vermengen, verdunnen: je moet de limonadesiroop met water aanlengen**

aanlokkelijk *bijvoeglijk naamwoord* iets is aanlokkelijk als het erg leuk lijkt: dat is een aanlokkelijk idee

aanloop *de (meervoud aanlopen) afstand die je loopt of rent voordat je een sprong maakt of een bal wegschiet: de voetballer nam een lange aanloop voor de strafschop*

aanlopen **1** *werkwoord* (liep aan, heeft aangelopen) **1 steeds langs iets schuren: mijn achterwiel loopt aan** **2 lopend dichterbij komen: langzaam kwam de kat aanlopen** **2** *werkwoord* (liep aan, is aangelopen) **als je gezicht rood aanloopt, dan bloos je, bijvoorbeeld van schaamte of woede**

aanmaken *werkwoord* (maakte aan, heeft aangemaakt) **1 klaarmaken** • sla aanmaken er een sausje over gieten om de sla lekkerder te maken **2 aansteken: de open haard aanmaken**
aanmanen *werkwoord* (maande aan, heeft aangemaand) **dringend aansporen om iets te doen: iemand aanmanen om zijn schulden te betalen**

aanmelden *werkwoord* (meldde aan, heeft aangemeld) **opgeven om ergens aan mee te doen: ik heb mijn kinderen aangemeld als lid; wil je meedoen met de sportdag, meld je dan aan**

aanmerkelijk *bijvoeglijk naamwoord* tamelijk veel, aanzienlijk: dit rapport is aanmerkelijk beter dan het vorige

aanmerking *de (meervoud aanmerkingen)* **1 afkeurende opmerking: jij maakt altijd aanmerkingen op mijn kleding** **2 als je in aanmerking komt voor iets, dan kun je dat krijgen: u komt in aanmerking voor huurtoeslag**
aanmoedigen *werkwoord* (moedigde aan, heeft aangemoedigd) **iemand aansporen om iets goed te doen: de schaatsers werd aangemoedigd**

door het publiek
aannemelijk *bijvoeglijk naamwoord* iets is aannemelijk als het waar kan zijn: het is aannemelijk dat de wedstrijd wordt afgelast met al die plassen op het veld

aannemen *werkwoord* (nam aan, heeft aangenomen) **1 laten blijken dat je iets wilt hebben dat je wordt aangeboden, met je handen vastpakken: waarom wil hij dat geschenk niet aannemen?** • een boodschap voor iemand aannemen luisteren naar een mededeling voor iemand anders en die later aan die andere persoon doorgeven **2 geloven, ervan uitgaan dat het zo is: ik neem aan dat we deze zomer weer naar Frankrijk gaan met vakantie** • neem dat nou maar van mij aan geloof dat nou maar **3 in dienst nemen, aanstellen: het restaurant heeft een nieuwe kok aangenomen**

aannemer *de (meervoud aannemers)* iemand die een werk uitvoert voor een bedrag dat van tevoren is afgesproken: mijn ouders laten door een aannemer een dakkapel op het huis zetten

aanpakken *werkwoord* (pakte aan, heeft aangepakt) **1 overnemen uit de handen van iemand anders: kun jij dit bord even aanpakken?** • die jongen weet van aanpakken hij kan goed en hard werken **2 optreden tegen: ik vind dat de politie voetbalvandalen hard moet aanpakken** **3 iets doen op een bepaalde manier: je pakt dat probleem helemaal verkeerd aan**

aanpassen *werkwoord* (paste aan, heeft aangepast) **veranderen, zodat iets beter past: ik heb mijn eetgewoonten aangepast en nu ben ik al twee kilo afgevallen; toen ik in Afrika was, moest mijn lichaam zich aanpassen aan de hitte**

aanplakbiljet *het (meervoud aanplakbiljetten)* groot vel papier met daarop een aankondiging of reclame, dat buiten op een muur of op een bord wordt geplakt, affiche

aanpraten *werkwoord* (praatte aan, heeft aangepraat) **met een kletspraatje iemand overhalen iets te geloven of te kopen: ik heb me door die verkoper een dure telefoon laten aanpraten**

aanprijzen *werkwoord* (prees aan, heeft aangeprezen) **heel positief over iets praten, aanbevelen: deze film wordt in de krant aangeprezen**

aanraakscherm *het (meervoud aanraakschermen)* (bij computers) beeldscherm waarop je kunt typen, swipen enzovoort

aanraden *werkwoord* (raadde aan, heeft aangeraden) **als je iemand iets aanraadt, dan geef je hem de raad om dat te doen: de dokter raadde mij aan om een paar dagen in bed te blijven**

aanraken *werkwoord* (raakte aan, heeft aangeraakt) **even met je lichaam tegen iets**

aa aa

aan komen of even met je vingers aan iets zitten: *je kunt die hete kachel beter niet aanraken; raak me niet aan met je vieze tengels!*

aanranden *werkwoord* (randde aan, heeft aangerand) **iemand betasten en dwingen om seksuele dingen te doen**

aanrecht *de/het (meervoud aanrechten)* **werkblad met kastjes eronder in de keuken, meestal ook met een gootsteen**
aanreiken *werkwoord* (reikte aan, heeft aangereikt) **aangeven, overhandigen: kun je mij dat boek even aanreiken?**

aanrekenen *werkwoord* (rekende aan, heeft aangerekend) **iemand ergens de schuld van geven, iemand iets kwalijk nemen: je kunt hem die fout niet aanrekenen**

aanrichten *werkwoord* (richtte aan, heeft aangericht) **als je iets aanricht, dan komt het door jou, veroorzaken: hij heeft veel schade aangericht met zijn auto**

aanrijden **1** *werkwoord* (reed aan, heeft aangereden) **in botsing komen met een mens of dier: de vrachtwagen reed een hert aan** **2** *werkwoord* **rijdend aankomen: kalmpjes kwam de tractor aangereden**

aanrijding *de (meervoud aanrijdingen)* **botsing van een voertuig met iets of iemand**

aanroepen *werkwoord* (riep aan, heeft aangeroepen) **smeken om te luisteren en te helpen: de goden aanroepen**

aanschaffen *werkwoord* (schafte aan, heeft aangeschaft) **kopen: de burens hebben een nieuwe auto aangeschaft**

aanschietsen *werkwoord* (schoot aan, heeft aangeschoten) **1 als je iemand aanschiet, dan houd je hem tegen om snel iets te vragen of te zeggen** **2 als je kleren aanschiet, dan trek je ze vlug aan: Hafez schoot zijn jas aan en weg was hij**

aanslaan **1** *werkwoord* (sloeg aan, heeft aangeslagen) **1 met een slaande beweging aanraken: je moet die pianotoets zachtjes aanslaan** **2 beginnen te blaffen: de waakhond sloeg aan** **2** *werkwoord* (sloeg aan, is aangeslagen) **1 succes hebben: het toneelstuk sloeg niet aan bij het publiek** **2 beginnen te draaien: de motor slaat aan**

aanslag *de (meervoud aanslagen)* **1 als je een aanslag pleegt, probeer je een belangrijk persoon te doden: de president heeft de aanslag overleefd** **2 dun laagje dat ergens op zit: er zit een vette aanslag op het fornuis** **3 bedrag dat je aan de belasting moet betalen** **4 als je iets in de aanslag houdt, dan ben je klaar om het te gebruiken: de fotograaf hield zijn camera in de aanslag**

aansluiten **1** *werkwoord* (sloot aan, heeft aangesloten) **1 als twee of meer dingen**

aansluiten, dan zit er weinig ruimte of tijd of verschil tussen • die twee treinen sluiten op elkaar aan je kunt op de andere trein overstappen zonder lang te hoeven wachten • *jouw plannen sluiten precies aan bij de mijne* onze plannen passen heel goed bij elkaar **2 verbonden zijn met: dit huis is nog niet aangesloten op de waterleiding** **2** *werkwoord* **zich aansluiten** (sloot zich aan, heeft zich aangesloten) **... bij meedoen, ergens lid van worden: sluit je aan bij onze klimaatbeweging**
aansluitend *bijvoeglijk naamwoord* **direct** daarna: *eerst zien jullie een filmpje over pesten op school en aansluitend gaan we erover praten
aansluiting *de (meervoud aansluitingen)* **het aansluiten, verbinding: wij hebben nog geen aansluiting op de kabeltelevisie***

aansmeren *werkwoord* (smeerde aan, heeft aangesmeerd) **als je iemand iets aansmeert, dan verkoop je aan die persoon iets wat deze eigenlijk niet had willen kopen: ik heb me een veel te dure smartphone laten aansmeren**

aansnijden *werkwoord* (sneed aan, heeft aangesneden) **1 het eerste stuk van iets afsnijden: een taart aansnijden** **2 als je een onderwerp aansnijdt, begin je daarover te praten**

aanspannen *werkwoord* (spande aan, heeft aangespannen) **strakker spannen: we moeten de lijnen van de tent beter aanspannen**

aanspoelen *werkwoord* (spoelde aan, heeft of is aangespoeld) **uit het water aan land drijven: na de scheepsramp spoelden er wrakstukken aan op het strand**

aansporen *werkwoord* (spoorde aan, heeft aangespoord) **dingen doen of zeggen om ervoor te zorgen dat iemand zijn best doet: ze spoorden hem aan om harder te zwemmen**

aanspraak *de* **1** **als je aanspraak hebt, dan zijn er andere mensen met wie je kunt praten: mijn oma heeft in het buurthuis veel aanspraak** **2 als je ergens aanspraak op maakt, dan eis je het omdat je vindt dat je er recht op hebt: hij maakte aanspraak op een deel van de winst**

aansprakelijk *bijvoeglijk naamwoord* **verantwoordelijk voor schade of nadeel die iemand anders lijdt: als je aansprakelijk bent voor schade, dan kan iemand anders eisen dat je die schade vergoedt**

aanspreken *werkwoord* (sprak aan, heeft aangesproken) **1 tegen iemand beginnen te praten: een toerist sprak mij aan om de weg te vragen** • iemand op iets aanspreken tegen iemand zeggen dat je vindt dat hij iets niet goed doet **2 in de smaak vallen: die muziek spreekt mij aan**
aanstaan *werkwoord* (stond aan, heeft aangestaan) **bevallen: jouw brutale gedrag staat me niet aan**

aanstaand *bijvoeglijk naamwoord*

eerstkomend, eerstvolgend: *aanstaande zondag gaan we op vakantie*

aanstalten *de (meervoud)* als je aanstalten maakt, dan begin je met iets of dan bereid je iets voor: *ze maakten aanstalten om te vertrekken*

aanstekelijk *bijvoeglijk naamwoord* iets wat iemand doet, is aanstekelijk als je het spontaan ook zelf gaat doen • *Bart lacht heel aanstekelijk als Bart lacht, moet jij vanzelf ook lachen*

aansteken *werkwoord* (stak aan, heeft aangestoken) **1** in brand steken, laten branden: *'s avonds staken we de kaarsen aan* **2** een besmettelijke ziekte op een ander overbrengen: *eerst was alleen Paul verkouden, maar nu heeft hij de hele klas aangestoken*

aansteker *de (meervoud)* aanstekers) apparaatje waarmee je iets kunt aansteken; het wordt vooral gebruikt voor sigaretten

aanstellen **1** *werkwoord* (stelde aan, heeft aangesteld) *benoemen*: *zij is als directeur aangesteld* **2** *werkwoord* **zich aanstellen** (stelde zich aan, heeft zich aangesteld) *doen alsof iets erger is dan het echt is*: *de keeper leek te kermen van de pijn, maar volgens mij stelde hij zich aan*

aanstellerij *de* overdreven gedrag, het net doen alsof

aanstelling *de (meervoud)* aanstellingen) als je ergens een aanstelling krijgt, dan krijg je daar een baan: *mijn neef was heel blij met zijn aanstelling als kok in dat grote restaurant*

aansterken *werkwoord* (sterkte aan, is aangesterkt) *weer sterker worden*, bijvoorbeeld na een ziekte: *na de operatie moest de patiënt weer aansterken*

aanstichter *de (meervoud)* aanstichters) veroorzaker van iets slechts: *een paar dronken jongens waren de aanstichters van de rellen*

aanstippen *werkwoord* (stipte aan, heeft aangestipt) **1** iets even aanraken: *de verpleegster stipte de wond aan met een wattenstaafje met jodium* **2** even over iets praten: *bij de bespreking werd het tekort aan leraren even aangestipt*

aanstands *bijwoord* straks, zo meteen: *aanstands begint de wedstrijd*

aanstootgevend *bijvoeglijk naamwoord* iets is aanstootgevend als mensen het schokkend vinden en er zich aan ergeren: *ik vind dat uitdagende gedrag van Laila aanstootgevend*

aansturen *werkwoord* (stuurde aan, heeft aangestuurd) **1** sturen naar: *met een schip op de haven aansturen* **2** *besturen*: *machines met een computer aansturen* **3** *leiding geven aan iemand*: *mijn leidinggevende stuurt 40 mensen aan*

4 ... op proberen te bereiken: *de president*

stuurt aan op vervroegde verkiezingen

aantal *het (meervoud)* aantallen) hoeveel het er zijn: *het aantal slachtoffers van de ramp is nog onbekend*

aantasten *werkwoord* (tastte aan, heeft aangetast) *langzaam beschadigen, kapotmaken*: *het zoute zeewater tast het metaal van je fiets aan*

aantekenen *werkwoord* (tekende aan, heeft aangetekend) **1** een brief of pakket speciaal versturen, zodat de ontvanger ervoor moet tekenen **2** *opmerken*: *ik wil hierbij aantekenen dat ik het niet met de anderen eens ben*

aantekening *de (meervoud)* aantekeningen) iets wat je opschrijft, notitie: *we moesten veel aantekeningen maken tijdens de geschiedenisles*

aantijging *de (meervoud)* aantijgingen) beschuldiging die vals is: *de jongen verzette zich tegen de aantijging dat hij een dief zou zijn*

aantikken *werkwoord* (tikte aan, heeft aangetikt) **1** even met je hand iets aanraken: *wie het eerst de muur aantikt, heeft de wedstrijd gewonnen*

2 *geld kosten* • *de energierekening tikt behoorlijk aan* ik moet veel voor de energie betalen

aantocht *de* • *in aantocht* zijn eraan komen: *de zomer is in aantocht*

aantonen *werkwoord* (toonde aan, heeft aangetoond) *duidelijk maken, bewijzen*: *zijn gedrag toont aan dat hij laf is; we hebben nu aangetoond dat hij gelogen heeft*

aantreden *werkwoord* (trad aan, is aangetreden) **1** netjes in rijen naast elkaar gaan staan: *de soldaten moesten aantreden op het kazemeterrein*

2 in een functie beginnen: *direct nadat de minister was aangetreden begon hij bezuinigingen door te voeren*

aantreffen *werkwoord* (trof aan, heeft aangetroffen) *vinden*: *in deze streek hebben ze goud in de grond aangetroffen*

aantrekkelijk *bijvoeglijk naamwoord* iets is aantrekkelijk als je het leuk vindt en je ertoe aangetrokken wordt: *voor veel jongens is voetbal een aantrekkelijke sport* • *Ellen is een aantrekkelijk meisje ze is erg knap om te zien*

aantrekken **1** *werkwoord* (trok aan, heeft aangetrokken) **1** *aandoen*: *ik trek vandaag mijn nieuwe trui aan* **2** iets strakker spannen door ergens aan te trekken: *trek het touw eens aan* **3** iets dat jou aantrekt, vind je leuk: *wandelen trekt mij niet aan*

2 *werkwoord* **zich aantrekken** (trok zich aan, heeft zich aangetrokken) **... van** je zorgen maken over iets of er verdriet om hebben: *Anna trekt zich de dood van haar oma erg aan* • *trek je maar niets van Leonard aan* word maar niet verdrietig of kwaad om wat Leonard zegt of doet

aantrekkingskracht *de* de kracht waarmee een voorwerp een ander voorwerp naar zich toe trekt: *de aantrekkingskracht van een magneet*

aa aa

• *Frankrijk heeft een grote aantrekkingskracht op mij* ik vind Frankrijk heel mooi en leuk en ik wil daar graag heen

aanvaarden *werkwoord* (aanvaardde, heeft aanvaard) **1** *aannemen*: *een geschenk aanvaarden* • *een voorstel aanvaarden* het eens zijn met een voorstel • *de reis aanvaarden* beginnen aan een reis

2 *accepteren* dat iets nu eenmaal zo is, erin berusten: *je moet de gevolgen van je daden aanvaarden*

aanval *de (meervoud)* aanvallen) **1** als je een aanval doet op iemand, dan begin je een gevecht: *het leger opende de aanval op de vijand*

2 *korte, heftige uitbarsting*: *in een aanval van woede sloeg mijn kleine zusje me op mijn arm*

aanvallen *werkwoord* (viel aan, heeft aangevallen) een aanval doen op: *de stad werd met tanks aangevallen*

aanvangen *de* *begin*: *voor aanvang van de voorstelling dronken we nog wat*

aanvangen *werkwoord* (ving aan, heeft of is aangevangen) (ouderwets) **beginnen**: *uw abonnement vangt aan op 1 januari aanstaande* • *er valt met jullie niets aan te vangen* jullie gedragen je zo moeilijk dat ik niet weet hoe ik daarmee om kan gaan

aanvankelijk *bijvoeglijk naamwoord* in het begin, eerst: *aanvankelijk vond ik het examen makkelijk, maar later werd het erg moeilijk*

aanvaring *de (meervoud)* aanvaringen) **1** botsing van een schip **2** *ruzie*: *ik had een aanvaring met mijn ouders*

aanvechten *werkwoord* (vocht aan, heeft aangevochten) *protesteren tegen iets waar je het niet mee eens bent*: *de bewoners vochten de huurverhoging aan bij de rechter*

aanverwant *bijvoeglijk naamwoord* dingen zijn aanverwant als ze overeenkomsten met elkaar hebben: *wij verkopen tenten, rugzakken en aanverwante artikelen*

aanvinken *werkwoord* (vinkte aan, heeft aangevinkt) een v-tekentje zetten voor iets in een lijst: *de leraar vinkte op zijn lijst de namen van de aanwezige leerlingen aan*

aanvoelen *werkwoord* (voelde aan, heeft aangevoeld) **1** iets of iemand begrijpen op je gevoel: *ik voel wel aan wat je bedoelt* **2** een bepaald gevoel geven als je iets aanraakt: *deze stof voelt ruw aan*

aanvoerder *de (meervoud)* aanvoerders) iemand die de leiding heeft: *de aanvoerder van een sportteam*

aanvoeren *werkwoord* (voerde aan, heeft aangevoerd) **1** *leiden*, het bevel over iets hebben: *wie voert dat elftal aan?* **2** naar een bepaalde plaats brengen: *we hebben enorm veel bakstenen naar de bouwplaats aangevoerd* **3** als bewijs noemen: *argumenten aanvoeren* voor een

standpunt

aanvraag *de (meervoud)* aanvragen) officieel verzoek: *we hebben een aanvraag ingediend voor het plaatsen van zonnepanelen op onze school*

aanvragen *werkwoord* (vroeg aan, heeft aangevraagd) officieel om iets vragen: *een vergunning aanvragen bij de gemeente*

aanvullen *werkwoord* (vulde aan, heeft aangevuld) toevoegen wat er ontbreekt: *pasta en rijst zijn bijna op, we moeten de voorraad aanvullen*

aanvuren *werkwoord* (vuurde aan, heeft aangevuurd) enthousiast aanmoedigen: *de marathonlopers werden aangevuurd door het publiek*

aanwakkeren *werkwoord* (wakkerde aan, heeft aangewakkerd) ervoor zorgen dat iets toeneemt • *door te blazen wakkerden we het vuurtje aan* daardoor ging het vuur harder branden

aanwenden *werkwoord* (wendde aan, heeft aangewend) *gebruiken*: *hij wendt alle mogelijke middelen aan om zijn zin te krijgen*

zich aanwennen *werkwoord* (wende zich aan, heeft zich aangewend) een gewoonte maken van iets: *ik heb me aangewend om drie keer per dag mijn tanden te poetsen*

aanwezig *bijvoeglijk naamwoord* als je aanwezig bent, dan ben je er (het tegenovergestelde is *afwezig*): *de burgemeester was aanwezig bij de opening van de tentoonstelling*

• *in dit lokaal zijn vijf laptops aanwezig* er staan vijf laptops

aanwijzen *werkwoord* (wees aan, heeft aangewezen) duidelijk maken wat je bedoelt door eraar te wijzen: *ze wees me de jurk aan die ze wilde kopen*

aanwijzing *de (meervoud)* aanwijzingen) een beetje informatie waardoor iets duidelijker wordt, inlichting: *de politie had veel aanwijzingen gekregen over de dader*

aanwinst *de (meervoud)* aanwinsten) iets wat waardevol is en ergens nieuw bij komt: *deze mooie atlas is een aanwinst voor onze bibliotheek*

aanzet *de (meervoud)* aanzetten) handeling of gebeurtenis waardoor een begin wordt gemaakt met iets: *deze ontdekking heeft de aanzet gegeven tot nieuwe onderzoeken*

aanzetten *werkwoord* (zette aan, heeft aangezet) **1** *aandoen*, in werking stellen: *de televisie aanzetten* **2** *aansporen*, aanmoedigen: *we moeten Ton tot betere prestaties aanzetten*

aanzien **1** *werkwoord* (zag aan, heeft aangezien) **1** *kijken naar iets* • *we zullen het nog even aanzien* we wachten nog even af, we stellen onze beslissing nog even uit • *dit schilderij is niet om aan te zien* dit schilderij is erg lelijk **2** **... voor** • *ik zag jou aan voor iemand anders* ik dacht dat je iemand anders was **2** **het 1** uiterlijk: *het*

huis heeft een heel ander aanzien gekregen doordat we het blauw hebben geveerd **2** respect; als je in hoog aanzien staat, hebben mensen veel waardering voor je: de president staat in hoog aanzien bij het volk • ten aanzien van over: we hebben de beslissing ten aanzien van het feest uitgesteld

aanzienlijk *bijvoeglijk naamwoord* behoorlijk groot: een aanzienlijk bedrag

aanzoek *het* (meervoud anzoeken) als je iemand een anzoek doet, dan vraag je die persoon of die met je wil trouwen

aanzwellen *werkwoord* (zwoel aan, is aangezwollen) langzaam harder worden: het geluid zwelt aan

aap *de* (meervoud apen) orde van zoogdieren die veel op de mens lijken en in warme gebieden leven • daar komt de aap uit de mouw nu wordt duidelijk wat de eigenlijke bedoeling is of wat er echt aan de hand is • iemand voor aap zetten, (in België) iemand voor de aap houden iemand belachelijk maken

aar *de* (meervoud aren) pluim die boven aan graanstengels zit

aard *de* karakter: die man is heel vriendelijk van aard • dat ligt niet in haar aard zoiets zou ze nooit doen

aardappel *de* (meervoud aardappels of aardappelen) eetbare knol met een bruine schil die in de grond groeit: friet wordt gemaakt van aardappels

aardbei *de* (meervoud aardbeien) rode, zachte vrucht met een zoete smaak

aardbeving *de* (meervoud aardbevingen) trilling van de aarde: door de aardbeving zijn veel gebouwen ingestort

aardbol *de* de aarde

aarde *de* **1** de planeet waar wij op leven **2** grond: de hond groef een gat in de aarde • het cadeau viel in goede aarde bij Ali hij vond het een leuk cadeau • iemand ter aarde bestellen iemand begraven

aarden **1** *werkwoord* (aardde, heeft geaard) **1** wennen, je op je gemak voelen: de leerling kon niet aarden op de nieuwe school **2** een elektrisch apparaat verbinden met de grond, zodat je geen schok kunt krijgen als dat apparaat stuk is en je het aanraakt **2** *bijvoeglijk naamwoord* gemaakt van gebakken klei: een aarden bloempot

aardewerk *het* voorwerpen van gebakken klei: in deze winkel verkopen ze aardewerk en porselein

aardgas *het* brandbaar gas van fossiele resten, dat op sommige plekken in de aarde zit; je kunt het gebruiken om gebouwen te verwarmen en om mee te koken

aardig *bijvoeglijk naamwoord* **1** vriendelijk, lief,

prettig: wat ben jij een aardige jongen; doe eens wat aardiger tegen je oma! **2** redelijk goed, maar niet geweldig: de film was best aardig **3** best groot, maar niet reusachtig: ik heb een aardig bedrag gespaard

aardigheid *de* lol, plezier • voor mij is de aardigheid eraf ik vind het niet leuk meer • een aardigheidje een klein cadeautje

aardolie *de* vloeibare stof van fossiele resten in de aardkrust, waarvan onder andere benzine wordt gemaakt

aardrijkskunde *de* schoolvak waarbij je van alles over de aarde leert, geografie

aardschok *de* (meervoud aardschokken) korte aardbeving

aartsbisschop *de* (meervoud aartsbisschoppen) de belangrijkste bisschop van een gebied

aartsvijand *de* (meervoud aartsvijanden) grootste vijand

aarzelen *werkwoord* (aarzelde, heeft gearzeld) uit onzekerheid even wachten voordat je iets doet, twijfelen: Loes aarzelde voordat ze antwoorde gaf

aas **1** *het* **1** vlees waar roofdieren op jagen of vlees van dieren die al dood zijn en waar andere dieren van leven **2** voedsel dat je gebruikt om dieren te lokken: ik gebruik wormen als aas bij het vissen **2** *de/het* (meervoud azen) kaart in het kaartspel, meestal de hoogste

aasgier *de* (meervoud aasgieren) **1** kleine gier die leeft van dode dieren **2** iemand die beter wil worden van de ellende van een ander

abattoir (zeg: abbatwaar) *het* (meervoud abattoirs) slachthuis, gebouw waar dieren worden geslacht

abc (zeg: aabeeeee) *het* het alfabet: kun jij het abc voor mij opzeggen?

abces *het* (meervoud abcessen) gezwel dat is gevuld met etter: de dokter sneed het abces op mijn voet open

abdij *de* (meervoud abdijen) klooster

abnormaal *bijvoeglijk naamwoord* anders dan normaal, afwijkend: het is abnormaal warm vandaag

abominabel *bijvoeglijk naamwoord* heel slecht, afschuwelijk: deze koffie smaakt abominabel

abonnee *de* (meervoud abonnees) je bent abonnee van iets als je er een abonnement op hebt: mijn oom is abonnee van twee kranten en vier tijdschriften

abonneenummer *het* (meervoud abonneenummers) het deel van een telefoonnummer dat volgt op het

netnummer: mijn netnummer is 020 en mijn abonneenummer 12345678

abonnement *het* (meervoud abonnementen) **1** het geabonneerd zijn op iets: ik heb een

ab ab

abonnement op Kidsweek genomen **2** bewijs dat je op iets bent geabonneerd: als je het zwembad binnengaat, moet je je abonnement laten zien

zich abonneren *werkwoord* (abonneerde zich, heeft zich geabonneerd) ... **op** afspreken met een bedrijf dat ze je regelmatig iets leveren: ik heb me geabonneerd op twee online kranten en een tijdschrift

abortus *de* (meervoud abortussen) het stoppen van een zwangerschap; de foetus wordt daarbij uit de baarmoeder gehaald

abracadabra **1** *tussenwerpsel* dit zegt iemand die aan het toveren is, het is een toverformule **2** *het* onbegrijpelijke taal: wat die man vertelt, is abracadabra voor mij

abri (zeg: aabrie) *de* (meervoud abri's) schuilhokje, vooral bij tram- en bushaltes

abrikoois *de* (meervoud abrikooien) oranje vrucht met een grote pit en een zachte schil

abrupt *bijvoeglijk naamwoord* plotseling, onverwacht: er kwam abrupt een einde aan de muziek

abseilen (zeg: absailen) *werkwoord* (seilde ab, heeft abgeseild) je naar beneden laten glijden aan een touw langs een steile wand

absent *bijvoeglijk naamwoord* afwezig (het tegenovergestelde is *present*): Leonie is vandaag absent want ze heeft griep

absoluut *bijvoeglijk naamwoord* volstrekt, volkomen: ik weet het absoluut zeker

absorberen *werkwoord* (absorbeerde, heeft geabsorbeerd) in zich opzuigen: een spons absorbeert water

abstract *bijvoeglijk naamwoord* iets is abstract als je het niet kunt vastpakken of als vorm kunt voorstellen, maar als het alleen als begrip in je hoofd bestaat (het tegenovergestelde is *concreet*): liefde en haat zijn abstracte begrippen • een abstract schilderij een schilderij dat niet iets weergeeft uit de werkelijkheid die je om je heen ziet (bijvoorbeeld een mens of een landschap), maar dat alleen bestaat uit vormen en kleuren; het tegenovergestelde is een *figuratief* schilderij)

absurd *bijvoeglijk naamwoord* heel erg raar: ik vind het een absurd idee

abt *de* (meervoud abten) hoofd van een klooster voor mannen

abus *het* • per abus per ongeluk, bij vergissing: deze brief is voor de bureu, maar hij is per abus bij ons bezorgd

abusievelijk *bijvoeglijk naamwoord* bij vergissing: deze oproep is abusievelijk aan u gezonden

academicus *de* (meervoud academici) iemand die zijn diploma van de universiteit heeft behaald

academie *de* (meervoud academies) hogere opleiding voor een bepaalde kunst of voor een bepaald beroep: kunstacademie, dansacademie, sportacademie

academisch *bijvoeglijk naamwoord* van of met een universiteit • een academisch ziekenhuis een ziekenhuis dat nauw samenwerkt met een universiteit

accelereren *werkwoord* (accelereerde, heeft geaccelereerd) sneller gaan rijden, optrekken: de sportwagen accelereerde en ging alle andere auto's voorbij

accent (zeg: aksent) *het* (meervoud accenten) **1** klemtoon: het accent in het woord 'geluk' ligt op de tweede lettergreep **2** manier van praten, bijvoorbeeld in een deel van een land of stad: Jacques spreekt met een Frans accent; iemand met een Amsterdam accent spreekt de z uit als een s **3** tekenje boven een letter waardoor de uitspraak van die letter verandert: de letter e in 'comité' heeft een accent

accentueren *werkwoord* (accentueerde, heeft geaccentueerd) de nadruk leggen op, benadrukken: deze oogschaduw accentueert de kleur van je ogen

acceptabel (zeg: akseptabel) *bijvoeglijk naamwoord* iets is acceptabel als je vindt dat het goed genoeg is, aanvaardbaar: het taalniveau van deze toekomstige onderwijzers is niet acceptabel

accepteren *werkwoord* (accepteerde, heeft geaccepteerd) aannemen, aanvaarden: een geschenk accepteren; hij kon niet accepteren dat het uit was met zijn vriendin • die nieuwe leerling wordt niet geaccepteerd door de klas niemand uit de klas wil met hem omgaan

accessoire (zeg: aksesswaara; in België: aksesswaara) *de* (meervoud accessoires) iets extra's dat je los kunt kopen bij een product: een navigatiesysteem behoort tot de accessoires bij deze auto

accijns (zeg: aksijns) *de* (meervoud accijnzen) extra belasting die je op sommige producten moet betalen: de regering heeft besloten om de accijns op bier en wijn te verhogen

acclimatiseren (zeg: akliemaatiezi:rræn) *werkwoord* (acclimatiseerde, is geacclimatiseerd) zich aanpassen aan een ander klimaat of andere omstandigheden: mijn neef is na twee maanden nog niet geacclimatiseerd in Afrika

acolade *de* (meervoud acolades) haak waarmee je in een tekst kunt aangeven dat twee of meer onder elkaar staande regels bij elkaar horen: { en } zijn acolades

accommodatie *de* (meervoud accommodaties) ruimte, plek, die geschikt is gemaakt voor een bepaald doel • dit hotel biedt accommodatie voor 500 gasten er kunnen 500 gasten logeren